

„Математичний”. У дітей створюється робочий настрій, легше долаються труднощі, знімається втома, напруга і підтримується увага протягом уроку. Особливості уроків-подорожей: наявність плану подорожі, транспорту для подорожі, продаж квитків, станції-зупинки. Всі ці етапи уроку повинні бути наповнені математичним змістом [1, с. 14].

Цікавою формою під час проведення нестандартних уроків є теле- і радіопередачі, що відтворюють відомі популярні телевізійні програми. Такі уроки сприяють формуванню в учнів умінь аналізувати й узагальнювати матеріал [1, с. 15].

Урок - вікторина. Термін "вікторина" визначається, як гра, що являє собою ряд питань із різних галузей людської діяльності, які потребують відповідей в усній чи письмовій формі. Оскільки вікторина – це різновид гри, то діти залюбки стають її учасниками. Урок-вікторина має характер змагання, що також повинно впливати на побудову запитань. Для активнішого змагання запитання вікторини слід формувати чітко, конкретно, без зайвих слів. Такий урок слід використовувати, як підсумок до певного розділу [2, с. 30].

Урок типу КВК. Це своєрідна гра-змагання команд веселих та кмітливих, що розгортається на уроці. Безперечно, що урок, повний емоцій, на довший час збережеться у пам'яті учнів. До того ж, він сприяє засвоєнню знань, розвиває активність, спостережливість, дотепність. Перш за все треба організувати, як мінімум дві команди, які братимуть участь у КВК. Команди повинні знайти собі цікаві назви та обрати капітанів. Важливим моментом уроку – КВК є наявність журі, яке оцінюватиме гру команд. Склад журі може бути різноманітним, включаючи вчителя-класовода, старшокласників, а також запрошених представників адміністрації школи, батьків. Тему варто вибирати таку, що її учні добре засвоїли на попередніх уроках. Іноді темою уроку - КВК може бути частина будь-якого розділу [1, с. 11].

Отже, нестандартні уроки сприяють підвищенню якості знань учнів, розвитку пізнавального інтересу, завдяки своїй гнучкій структурі, що забезпечує особистісно-орієнтований підхід у навчанні.

Список використаних джерел:

1. Андреева В.М. Нестандартні форми уроків – Київ – 2005 – 48 с
2. Матринова Г. Застосування нестандартних уроків при навчанні математики / Г. Матринова // Математика. – 2001. – № 25. – С. 30 – 32.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Т. С. Зорочкіна

ЗНАЧЕННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБМИ

М. В. Кравченко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Сучасна школа покликана виховати особистість, яка прагне до постійного саморозвитку, самовдосконалення, реалізації власного потенціалу. Проте, як показують результати досліджень, будь-які освітні реформи не будуть дієвими, допоки діти не будуть здоровими, розвиненими, не оберуть свідомо здоровий спосіб життя. Дотримання та реалізація прав кожної дитини народитися здоровою, вижити і скористатися умовами для всебічного розвитку, бути надійно захищеною певною мірою ускладнюється, оскільки ці гарантії мають певний декларативний і риторичний

характер. Проблема набуває окремого наукового статусу насамперед тому, що у нашій країні система надання соціальної та психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами здійснюється непослідовно і непрофесійно.

Значна кількість робіт відомих науковців присвячена впливу казкотерапії на дітей (Ш. Амонашвілі, Г. Іващенко, Н. Каншоністова, В. Кондрашин, Л. Обухова, Л. К. Одинченко, М. Плоткін, О. Чебикіна, М. Щибрик та ін.). Заслужують на увагу роботи, які розглядають альтернативні підходи до організації реабілітаційної роботи через методи казкотерапії (Л. Алексеева, Т. Зінкевич-Євстігнеєва, А. Копитін, А. Панова, Б. Шапіро, О. Холстова та інші). Проте, незважаючи на актуальність, зазначена науково-педагогічна проблема не набула розвитку в теорії і практиці[1].

Діти з особливими освітніми потребами – це досить складний, своєрідний контингент. Їх відрізняє ряд особливостей, головна з яких полягає в тому, що результати їх навчання і виховання педагоги та психологи чекають достатньо довго, діти не дають «зворотного зв'язку», як їх однолітки, що нормально розвиваються, унаслідок органічного ураження головного мозку і як наслідок – порушення пізнавальної діяльності. Для того, щоб отримати, «відчутти результат», необхідно використовувати в своїй роботі різні методи і прийоми навчального і виховного характеру.

І тут у великій мірі допомагає казка яка надає колосальну коригуючу дію. Казка не лише учить дітей переживати, радіти, співчувати, сумувати, але і стимулює їх до мовленнєвого контакту.

Перше знайомство особливої дитини з казкою завжди цікаве. Не дивлячись на те, що вона може поводитися під час цього знайомства по-різному: може виявити цікавість до якого-небудь персонажа казки, до пісеньки, яку виконує дорослий, до ілюстрацій казки. Цей інтерес, як правило, короткочасний. Але це вже результат, бо особливі діти взагалі можуть бути байдужі до подій, що відбуваються довкола них[3].

Під терміном казкотерапії можна розуміти засоби передачі психологічних знань про соціальне становлення особистості за допомогою метафоричних засобів. Психологи наголошують, що особлива значущість казкотерапії виявляється у роботі з дітьми з 4 до 10 років. До 4 років дитина не усвідомлює, а діти, яким більше 10 років, втрачають ігровий інтерес і їм потрібні більш складні засоби виховання і розвитку[5].

З допомогою казок діти набувають необхідних знань і навичок, вчаться переборювати складні ситуації, використовуючи героїв творів як модель для наслідування. Діти люблять казки і не терплять нотацій, отже, за допомогою казки можна впливати на поведінку дитини, не викликаючи сильного спротиву з її сторони. Більше того, мовою казки можна розпочати розмову про щось досить складне, незрозуміле для сприйняття дитини, а також допомогти дитині в символічній формі виразити і відрегулювати важкі почуття, особливо якщо вона сама бере участь у придумуванні та інсценізації казки.

На Сході здатність казки позитивно впливати на психічний стан людини була помічена лікарями й використовувалася свідомо [2, 254-256с.].

Виділяється декілька напрямків особливо актуальних у реабілітаційному процесі:

- Психокорекція емоційно-вольових порушень.
- Отримання вільного досвіду спілкування через рольову дію казкового героя.
- Формування творчого потенціалу дитини.
- Подолання почуття страху та невпевненості через казковий сюжет та його драматизацію.

Треба звертати увагу на реакцію дитини на казку, її окремі фрагменти. І слова, і поза, і жести, і міміка – усе це може вказувати, захоплений малюк змістом казки чи йому нудно. Якщо увага дитини зосереджена на сюжеті, Ви – на правильному шляху. Якщо казка йому не цікава, це може свідчити про те, що або дитині не цікаво, або вона ще не готова її сприйняти. Якщо дитина просить читати або розповідати ту ж саму казку декілька разів, це вказує на те, що вона засвоює новий досвід, переживаючи його разом із героєм. Це дає дитині поняття, як можна поводитися в подібній ситуації. Обираючи казку, аналізуйте, що саме Ви бажаєте «донести» до дитини [4, 87-89с.].

Казкотерапія має неабияке значення у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, адже за допомогою неї можна працювати з агресивними, невпевненими, сором'язливими, тривожними дітьми, з проблемами сорому, провини, брехні, із різного роду психосоматичними захворюваннями, а також розвивати пізнавальну, моральну та етичну сфери дошкільнят. Крім того, процес казкотерапії дозволяє дитині актуалізувати свої проблеми, а також побачити різні шляхи їх вирішення.

Казка вчить радіти і сумувати, переживати, співчувати і знаходити вихід, спонукає до мовного контакту. Використання казок для корекції негативних станів і проявів у дітей з особливими освітніми потребами спрямоване на формування відношення до персонажу, дії на емоційному рівні, прояву власних позицій поведінки, необхідних для соціалізації; ідентифікації власного «Я» з тим або іншим персонажем, пізнання чарівних загадкових проявів життя; колективна участь у спільних діях; розширення кругозору, ознайомлення з жанрами народної художньої культури. Тож, у такому контексті значення казкотерапії розширюється до «соціальної адаптації», а значить, вирішує основні проблеми виховання дитини.

Список використаних джерел

1. Дубинська О. Казкотерапія як засіб розвитку творчих здібностей дошкільників / О. Дубинська // Психолог дошкілля. – 2014. – №10. – С. 12-13.
2. Садова І. Основи дефектології : підручник / І. Садова. – Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2011. – 303с.
3. Сак Т. Якщо у вашому класі навчається дитина з особливими потребами / Т. Сак // Початкова школа. – 2014. – №4. – С. 50-51.
4. Ткач Р. М. Сказкотерапия детских проблем / Р. М. Ткач. – СПб. : Речь; М. : Сфера, 2008. - 118 с.
5. Казкотерапія як потужний арт-терапевтичний засіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <https://teddyclub.info/rozvagi/kazki/kazkotepiya-yak-potuzhniy-art-terapevtichniy-zasib>

Науковий керівник: викладач А. В. Стрілець

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Л. Б. Лук'яненко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Сучасна ситуація в розвитку школи висуває на перше місце піклування про різносторонній розвиток учня, як особистості, враховуючи його інтереси, особливості, нахили. Суворі вимоги, адміністративні заходи безсилі, якщо в учня немає потреби навчатися, якщо пізнавальна діяльність для неї позбавлена барвистого життєвого змісту. Однією з важливих умов ефективності навчання є його позитивна мотивація, складовою частиною якої виступають пізнавальні інтереси школярів. Тому формування пізнавальних інтересів учнів можна вважати одним із першочергових завдань, спрямованих на підвищення активності школярів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.